
Kotorz Wielki, st. 9 w, gm. Turawa, woj. opolskie, AZP 88-38/25

Informator Archeologiczny : badania 33, 111-112

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

wpływów rzymskich. Poza obiektem wyżej wymienionym z kulturą wielbarską łączyć można także obiekty 31, 49 i 181.

Jak z powyższych uwag wynika omawiane stanowisko w części przebadanej, było miejscem zamieszkiwanym we wczesnym okresie epoki żelaza przez ludność kultury grobów kloszowych (pomorskiej?), we wczesnym okresie wpływów rzymskich przez ludność kultury przeworskiej, a ostatnia faza zasiedlenia przypadająca na późny okres wpływów rzymskich łączy się z obecnością ludności kultury wielbarskiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w WUOZ Mazowieckiego delegatura w Ostrołęce. Badania nie będą kontynuowane.

Kosewo, st. 9, gm. Stary Lubotyń, woj. mazowieckie, AZP 42-74/4 – patrz: wczesna epoka żelaza

KOTORZ WIELKI, st. 9 w, gm. Turawa, woj. opolskie, AZP 88-38/25

- osada kultury przeworskiej
- osada wczesnośredniowieczna (IX wiek)

Stanowisko nr 9 w Kotorzu Wielkim, zostało odkryte podczas badań powierzchniowych AZP we wrześniu 1998 roku. Jest ono zlokalizowane na prawobrzeżnej terasie starorzecza Małej Panwi. Jest ono jednym z kilku odkrytych wzdłuż dawnego koryta tej rzeki.

Podczas badań powierzchniowych, w północno - zachodniej części stanowiska natrafiono na rozorany obiekt. Konserwatorskie badania ratownicze zostały przeprowadzone w sierpniu 1999 roku. Kierował nimi Krzysztof Spychała (autor sprawozdania).

Na całej powierzchni stanowiska występowały licznie ruchome zabytki w postaci ułamków naczyń glinianych, grudek polepy i kawałków żużli dymarkowych. Z tego względu zaplanowano rozpoznanie wykopami całego stanowiska. Założono dziesięć, różnej wielkości wykopów rozpoznając większą część osady. We wszystkich odkryto ruchomy materiał zabytkowy, a w trzech odsłonięto obiekty: jamę popieczoną, wtórnie użytą jako odpadkową, jamę - składowisko gliny, ślad lekkiego obiektu szalassowego oraz pozostałość słupowego budynku produkcyjnego. Oprócz fragmentów naczyń glinianych znaleziono części przedmiotów żelaznych: noży, okuć, ramkę sprzączki oraz punce.

W sumie przebadano około 1,35 ara. Wydaje się, że badane stanowisko zostało naruszone w okresie międzywojennym podczas budowy wałów zbiornika retencyjnego w Turawie oraz drobnymi wybierzyskami kruszywa, usytuowanymi wzdłuż starorzecza, później zreultywowanymi. Największą miąższość warstwy kulturowej zaobserwowano w części centralnej stanowiska, gdzie było jednocześnie największe wyniesienie. Stwierdzone w wykopie II i VI przemieszanie warstw oraz współczesny wkop, nasuwa przypuszczenie, że po wybudowaniu wału zbiornika retencyjnego, niewykorzystana część humusu została rozplantowana na południową stronę obszaru stanowiska zwiększając w ten sposób miąższość nawarstwień oraz rekultywując małe, lokalne wybierzyska kruszywa. Północno – zachodnia część stanowiska zlokalizowana na stoku terasy została w dużym stopniu zniszczona głęboką orką oraz procesami spływowymi gleby.

Pozyskane w toku badań materiały przede wszystkim fragmenty naczyń glinianych, pozwalają stwierdzić obecność na terenie stanowiska dwóch osad: kultury przeworskiej z jej końcowej fazy D i wczesnośredniowiecznej, którą można datować na IX stulecie. Pozostałości osady kultury przeworskiej wyraziście wystąpiły w części południowej stanowiska, natomiast osady wczesnośredniowiecznej w części północnej. Żużel występujący na całym obszarze oraz w obiektach, wskazuje na produkcję hutniczą na terenie stanowiska, prawdopodobnie w obu fazach osadniczych. Jest on różnicowany, co mogłoby wskazywać na różnice między technologią hutniczą starożytną a wczesnośredniowieczną. Aby otrzymać dokładne i prawidłowe dane należy przeprowadzić analizę zebranego materiału żużlowego.

Zabytki zostaną przekazane do Muzeum Śląska Opolskiego.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, Katowice 2002, s. 248-25.

Badania nie będą kontynuowane.

Kraków-Bierzanów, st. 27, woj. małopolskie, AZP 103-57/27 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 8, woj. małopolskie, AZP 103-56/50

- ślad osadnictwa kręgu łędzielskiego z okresu neolitu
- osada kultury przeworskiej fazy C1 okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 8 kwietnia do 25 maja, przez Andrzeja Dymka, Marcina M. Przybyłę (autora sprawozdania) i Wojciecha Suder (Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Przebadano powierzchnię 49,8 ara.

Badania na stanowisku spowodowane były jego zagrożeniem związanym z planowaną budową autostrady A-4. Zasięg wykopalisk objął cały niewielki cypel, na którym zlokalizowano stanowisko. W trakcie badań odsłonięto całość małej, dobrze zachowanej osady z młodszego okresu wpływów rzymskich. Tworzyły ją 3 budynki oraz 32 inne jamy.

Dwa budynki były częściowo zagłębione w ziemię, posiadały czytelne słupy konstrukcyjne ścian (ob. 20 i 24). Trzeci budynek, również płytko zagłębiony w ziemię nie posiadał żadnych czytelnych elementów konstrukcyjnych (ob.3). W obrębie obiektów, oraz w warstwie podglebia znaleziono 1304 fragmenty ceramiki. Zdecydowana większość z nich została zaliczona do ręcznie robionej ceramiki kuchennej. Zaledwie 9% stanowiła ceramika cienkościenna, „stołowa”- robiona ręcznie i toczona na kole. Ponadto znaleziono fragmenty kilku dużych naczyń zasobowych, które w większości znajdowały się w wypełniskach chat -ob. 3 i 24. Ciekawym znaleziskiem był fragment naczynia zdobiony naśladownictwem liter alfabetu łacińskiego.

Wśród znalezisk wyrobów metalowych na uwagę zasługują zwłaszcza trzy dobrze zachowane zapinki brązowe - prezentująca typ Al 26, zbliżona do typu A 96 i sarmacka zapinka z żagłowatym kabłąkiem. Pozostałe wyroby metalowe, w liczbie 22, wykonane są z żelaza. Najciekawsze z nich to krój płużny, fragment klucza, noża i okucia skrzynki. Ponadto z okresem wpływów rzymskich należy wiązać zabytki kamienne – głównie fragmenty rozcieraczy i kamienia żarnowego, oraz obrobione, przepalone kamienie znalezione w obrębie obiektów mieszkalnych 20 i 24, będące, być może pozostałościami palenisk.

Poza zabytkami kultury przeworskiej na stanowisku znaleziono zabytki neolityczne. Należy do nich 61 wyrobów krzemiennych, łączonych z późną fazą kręgu łędzielskiego i polgarskiego, oraz miedziany czekan typu Szekely-Nadudvar, będący importem ze środowiska kultury bodrogkereszturskiej.

W trakcie badań osiągnięto zasięg stanowiska zarówno z okresu wpływów rzymskich, jak i neolitu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”.

Badania nie będą kontynuowane.

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 9, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/51

- ślady obozowisk z okresu późnego paleolitu
- ślady obozowisk (?) z okresu neolitu